บทที่ 4

การเตรียมโลหะผสมเพื่อเป็นชิ้นงานทดสอบและกระบวนการทางความร้อน

ในบทนี้จะกล่าวถึงขั้นตอนการผลิตอะลูมิเนียมผสม 7wt%Si ที่หล่อและผสมจากกระป๋องเครื่องดื่ม และการหล่ออะลูมิเนียมหล่อมาตรฐานชนิด A356 การขึ้นรูปเป็นชิ้นงานทดสอบ จากนั้นนำชิ้นงานทดสอบของอะลูมิเนียมทั้งสองชนิดไปผ่านกระบวนการทางความร้อนเพื่อนำไปทดสอบสมบัติทางกลต่อไป

4.1 การผลิต Al-7%Si จากกระป๋องเครื่องดื่ม การหล่อ A356 และการขึ้นรูปชิ้นงานทดสอบ

หลอมอะลูมิเนียมกระป๋องเครื่องดื่มและปรับส่วนผสมให้ได้เป็น 7%Si โดยน้ำหนักเพื่อให้ส่วนผสมมีความใกล้เคียงกับอะลูมิเนียมผสมหล่อชนิด A356 หลังจากนั้นนำอะลูมิเนียมผสมทั้งสองชนิดไปหล่อขึ้นรูปอย่างคร่าวๆ โดยใช้แบบหล่อทรายและนำไปกลึงเป็นชิ้นงานทดสอบแรงดึง

4.1.1 การผสมอะลูมิเนียมกระป๋องให้ได้เป็น 7%Si โดยน้ำหนัก

- ตรวจส่วนผสมเดิมของโลหะอะลูมิเนียมผสมจากการหลอมกระป๋องเครื่องดื่มทั้งใบโดยยังไม่เติมส่วนผสมใดๆ อะลูมิเนียมกระป๋องแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนตัวกระป๋องทำจากอะลูมิเนียม Wrought Alloy ชนิด 3xxx มี Mn เป็นธาตุผสมหลัก และส่วนฝาบนทำจากอะลูมิเนียม Wrought Alloy ชนิด 5xxxx มี Mg เป็นธาตุผสมหลัก เมื่อนำมาหลอมรวมกันได้ส่วนผสมแสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่4.1 ส่วนผสมของอะลูมิเนียมตั้งต้น ที่ได้จากการหลอมกระป๋องแล้วเทเป็น Ingot

ธาตุ	Si	Fe	Cu	Mn	Mg	Zn	Ti	Cr	Ni
%wt	0.277	0.368	0.207	0.806	1.220	0.098	0.038	0.024	0.006

- เติมธาตุ Si เพื่อเพิ่มให้ได้เป็นอะลูมิเนียมผสม 7%Si โดยน้ำหนัก ด้วยการเติม Master Alloy อะลูมิเนียมผสม 23%Si

ตารางที่4.2 ส่วนผสมของ Master Alloy Al-23%Si ที่ใช้เติมเพื่อเพิ่มปริมาณ Si ให้เป็น 7%

ธาตุ	Si	Fe	Cu	Mn	Mg	Zn	Ti	Cr	Ni
%wt	23.346	0.752	0.073	0.058	0.101	0.057	0.040	0.016	0.017

การคำนวณหาปริมาณ Master Alloy ที่ต้องใช้ในการเติมเพื่อให้ได้ส่วนผสมเป็น 7%Si โดยน้ำหนัก คำนวณได้โดยใช้สูตร

$$\frac{(0.277\,wt\%\,Si \times Charge.wt.) + (23.346\,wt\%\,Si \times Masteralloy.wt.)}{(Charge.wt. + Masteralloy.wt.)} = 7\,wt\%\,Si$$

รูปที่4.1 การเตรียมวัตถุดิบก่อนทำการผสมประกอบด้วย Ingot ที่หลอมจากกระป๋องและ Master Alloy แบบแผ่น

รูปที่4.2 การ Preheat วัตถุดิบก่อนใส่ในเบ้าหลอมเพื่อไล่ความชื้น

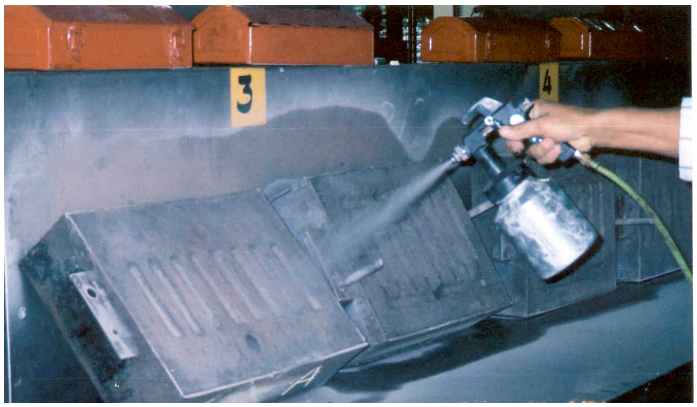

รูปที่4.3 แบบหล่อทรายที่ใช้ในการหล่อชิ้นงานทดสอบในงานวิจัยนี้

หลังจากเตรียม Master Alloy ตามปริมาณที่เหมาะสมแล้ว นำไปหลอมรวมกับ Ingot อะลูมิเนียมกระป๋องแล้วหล่อเป็นแท่งทรงกระบอกด้วยแบบหล่อทรายเพื่อเตรียมขึ้นรูปเป็นชิ้นงานทดสอบ และชิ้นงานที่ได้มีส่วนผสมทางเคมีดังนี้

ตารางที่4.3 ส่วนผสม Al-7%Si ที่ผลิตได้จริงและใช้เป็นชิ้นงานทดสอบ

ธาตุ	Si	Fe	Cu	Mn	Mg	Zn	Ti	Cr	Ni
%wt	6.781	0.575	0.164	0.564	0.706	0.078	0.037	0.031	0.012

ปริมาณ Si ที่ได้ประมาณ 6.781% ต่ำกว่า 7% อยู่เล็กน้อยเนื่องจากมีการสูญเสียในระหว่างกระบวนการหล่ออาจมี Si บางส่วนเกิดจากการจับรวมกับสิ่งสกปรกต่างๆเป็นก้อนตะกรัน แต่ยังถือว่าปริมาณของ Si ที่ได้อยู่ในค่าที่ยอมรับได้ และจะขอเรียกโลหะอะลูมิเนียมผสมที่ผลิตได้นี้ว่า Al-7%Si ต่อไปในส่วนอื่นๆของรายงานนี้

4.1.2 การหล่ออะลูมิเนียมผสม A356

- วัสดุอะลูมิเนียมผสม A356 ที่ได้มาในเริ่มต้นอยู่ในรูปของ Ingot จึงได้ทำการตรวจส่วนผสมในเบื้องต้นก่อนว่าตรงตามมาตรฐานหรือไม่ ได้ผลดังแสดง

ตารางที่4.4 ส่วนผสมของ A356 ตั้งต้น

ธาตุ	Si	Fe	Cu	Mn	Mg	Zn	Ti	Cr	Ni
%wt	7.574	0.163	0.055	0.012	0.293	0.017	0.108	0.019	0.003

จากผลการตรวจ Ingot วัตถุดิบได้ผลว่าส่วนผสมอยู่ในช่วงมาตรฐานของ A356 จริง จากนั้นนำไปหล่อขึ้นรูปชิ้นงาน และขณะโลหะยังหลอมเหลวมีการเติม Mg เล็กน้อยเพื่อชดเชยกับการสูญเสียจากความร้อน จากนั้นนำชิ้นงานหล่อไปตรวจส่วนผสมทางเคมีอีกครั้งหนึ่งได้ผลดังนี้

ตารางที่4.5 ส่วนผสมของ A356 หลังจากหล่อขึ้นรูปชิ้นงานจริง

ธาตุ	Si	Fe	Cu	Mn	Mg	Zn	Ti	Cr	Ni
%wt	7.622	0.156	0.049	0.012	0.265	0.016	0.109	0.018	-

4.1.3 นำแท่งชิ้นงานหล่อของอะลูมิเนียมผสมทั้งสองชนิดไปกลึงขึ้นรูปเป็นชิ้นงานทดสอบแรงดึงตามแบบดังรูปที่4.3 โดยอิงจากมาตรฐาน ASTM B557M

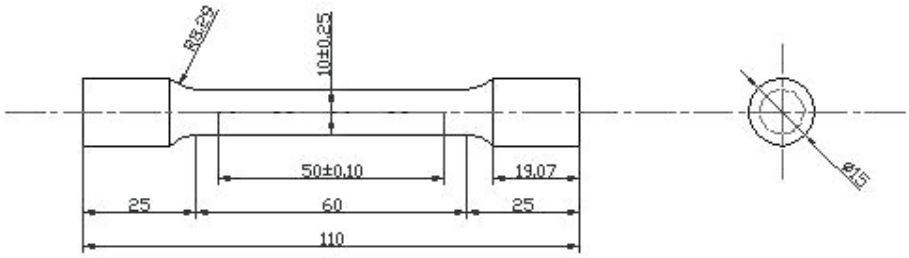

รูปที่4.4 แบบชิ้นงานทดสอบแรงดึง

รูปที่4.5 ชิ้นงานทดสอบแรงดึงที่กลึงเสร็จแล้ว

4.2 นำชิ้นงานทดสอบไปผ่านกระบวนการทางความร้อนที่สภาวะต่างๆ

ในการศึกษานี้จะทำการศึกษาถึงผลของตัวแปรในกระบวนการทางความร้อน ได้แก่ อุณหภูมิและเวลาในการบ่มแข็ง ต่อสมบัติการต้านแรงดึงและความแข็งของชิ้นงานทดสอบของวัสดุทั้งสองชนิด และชิ้นงานทดสอบที่ทำการศึกษาคือชิ้นงานที่ผ่านสภาวะศึกษาต่างๆดังนี้

- ไม่ผ่านกระบวนการความร้อนใดเลย
- ผ่านการอบละลายอย่างเดียว
- ผ่านการอบละลายแล้วบ่มแข็งต่อที่อุณหภูมิและเวลาต่างๆ ดังนี้

อุณหภูมิบ่มแข็ง 4 ค่า ได้แก่ 120°C, 150°C, 175°C และ 205°C

และแปรค่าเวลาบ่มแข็ง 8 ค่า ได้แก่ 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 และ 16 ชั่วโมง

และจะใช้ชิ้นงานทดสอบ 3 ชิ้นต่อ 1 สภาวะความร้อนทำการศึกษา

ภายหลังจากที่ชิ้นงานผ่านการอบละลาย (Solution Treated) และชุบน้ำ (Quenched) แล้ว ชิ้นงานที่รอเข้ารับการบ่มแข็งเทียม (Artificial Aged) ที่สภาวะต่างๆจะถูกเก็บรักษาไว้ภายในตู้เย็น เพื่อป้องกันการบ่มแข็งเองตามธรรมชาติ (Natural Aging)

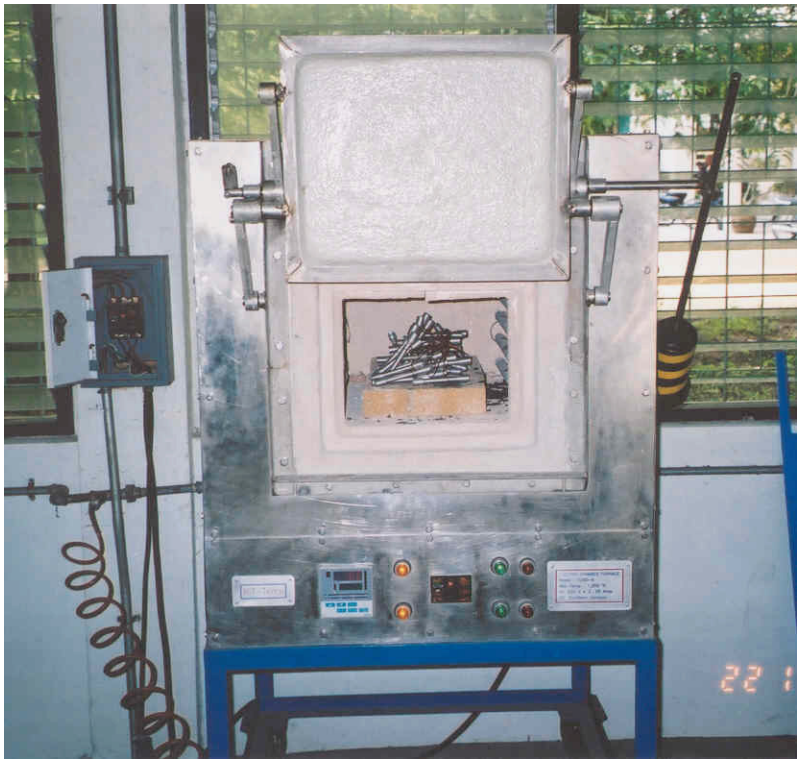

รูปที่4.6 นำชิ้นงานทดสอบเข้าอบตามสภาวะต่างๆ